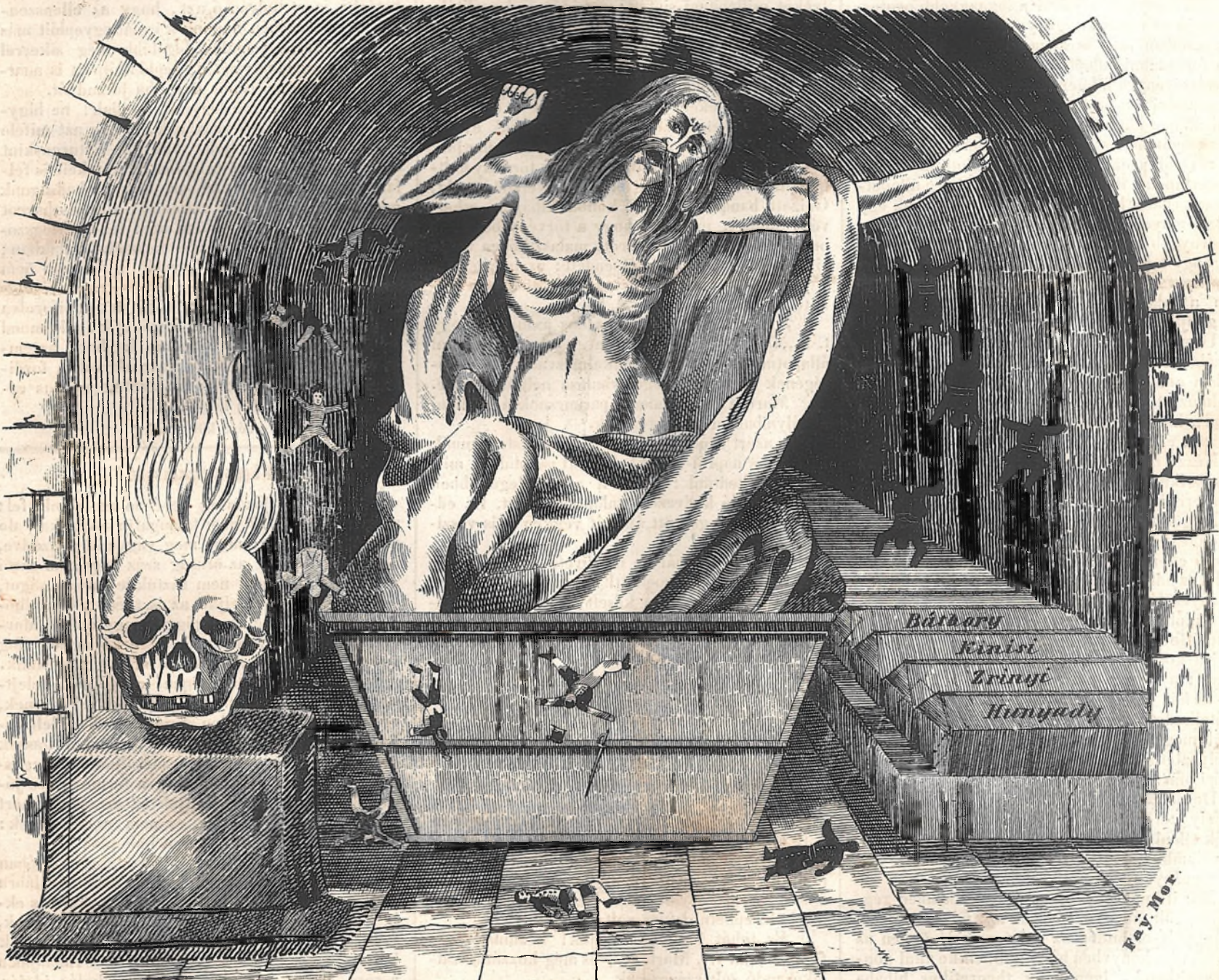

21 dik szám.] Minden szombaton megjelenik két egész íven, vagy 24 ívnagságu hasábon. | **KASSÁN, Május 20^{kán} 1848.** | Félévre előfizetés 6 fr., bérmentesítve, borítékban, s czímmel 7 fr. 12 kr. p. p. | **II** só Ev.

É b r e d é s.

Ezer éves álmából most
Ébred fel a magyar,
Körül tekint figyelve; mert
Eszmél, fontol s akar.

Körül tekint de látja: hogy
Mit tett a sors vele.

Mint enyészett kívánt jogért
Szíve és jelleme.

És lerázza az álomuak
Nyomasztó láncait;
Csodálva mily soká nyomá
Az erős izmait.

Feláll és néz a világba
A jövődöt látja;
De mivel még álmos szegény
Ásit, száját tárja.

Fáy Móric.

A magyar ministerium és Martius 15dike.

(Folytatás.)

A mennyiben mult számunkban Martius 15ek jelen kormányunk cselekvőségét gyanusítgató elmékedéseiből kiemelt egyik fő kedvencsmejét, az országgyűlésének igitur nyakrafőrei egybehívását illetőleg, már elégségesen taglaltuk.

Nem mellőzhetjük figyelmenl Mart. 15dikének azon további részleimait, melyeket jelen népszerű kormányunk irányában más Urquhart módjára naponkint szórni, s így ezek által magát e hazában legalább is Herostratesi nevezetességre felesapni iparkodik.

Meg nem fontolván ez alkalommal azt, hogy e szegény hazának legalább ezen kritikusi állásában kifünőbb tehetségű fiaitól más hasznosabb várandója is van.

Felhordja ugyan is Gaj Lajosnak tanácsosi címmel lett meglisteltetését, s ezt, valamint azon Jellasi horvát bán által kibocsátott lázító proclamatiókat, mind a jelen kormányunk vigyázatlanlása rovására számítván, mind ezen törvénytelenlégeknek rögtöni megszüntetését; vagy pedig ennek mi hamar eszközölhetése esetében ministeriumunk lemondását követeli.

Ezen két törvénytelenléget illetőleg, ámbár mi is kormányunk részről a legnagyobb ovatoság kifejlését egyaránt igényeljük; még sem akarunk azonban még is kormányunk existentiáját jelen forradalmi állapotunkban a reactionnak bár mi cselszövényes fölmerüléséhez életkérdés gyanánt csatolni; a menyiben egy részről a forradalmi állapot abnormitása a ministerialis dogmák szigorúságát békés állapotkint nem igényelheti; más részről pedig honunk felbomlott institutiói ministeriumunk ilyenl lépésével a jelen állapotban csak chaost képezhetvén, ezek által csak egy mindent elnyelendő anarchia s polgári háboru a legszörnyebb állapotban idézethetnek elő.

Vagy talán azt hiszi Mart. 15, hogy a kormány illetén változása honunk oly vészes helyzetében a polgári háboru vérengző fáklyáját meg nem gyújthatná?

Úgy ha kételkedik: nézze magát körül kissé e hazában s látni fogja, mikép lapjai által az országban gondatlan szétszórt fanatikus szikrái a felhalmozott ellenséges gyulanyagokba kapván, ezáltal a hamvadott tűznek lángra lobbanása napról napra elősegítetik.

Nézzé csak magát körül, mikép szolgálnak pessimistikus tárogatásai a szétvert ellenségnek egybesereglesi harsogatóul.

Maguk közt azt használvajelszavul: mikép a győzelme után oly hamar egyenetlenségbe bonyolódható ellenféltől tartania nincsen mit.

Es ez mindakkor, midőn még a testvér Erdélyhon egyesülésének nagy crisisén sem estünk át?

Valóban fölhevünk minden igaz hazafit, itéljen fölötte mindenki! ha vajjon a pessimismust annyira korbácsolni, az ajtóval idő előtt, úgy szolván: a házba berohanni, a nemzet legnépszerűbb férfiai ellen, a bizalmatlanság riadóját oly megátalkodott konoksággal, oly minden alapos ok nélkül megfúni, s ezáltal a nemzet szentügyét veszélyeztetni, nem gyanus, s ennél fogva nem polgári bűn e?!

De nézzük csak tovább azon gyanusítgatóst is, mely szerint Mart. 15 kormányunknak a pesti zsidók elleni kihágáshani intézkedéseit roszalván, azt, valamint egy részről sem kielégítőnek, úgy nem törvénytessnek is állítja.

Már itt megvalljuk, hogy ez érdemben régóta fölmerült meggyőződésünk az: mikép az 1840 országgyűlése, midőn az odiosus zsidó ügyen az azon törvénykönyvben hozott 29. cikke által gondolt segíthetni, igen nagy theoretikus hibába esett; a menyiben a fenálló iparcéhrendszer mellé oly exotikus kiváltságolt plántát, mint ez a zsidóknak céheken kívüli mesterség üzhetési előjoguk, sikeresen beültethetni hitte: a céhrendszeres egyéb mesterségeknek nem legkisebb megrövidítésökkel; mely tárgyra vonatkozandó részletes nézeteinket egy külön irandó cikkre magunknak feltartjuk.

Mert tagadni nem lehet: hogy ezen törvény a városok, s így az iparüző osztályok képviselőtének törvénytelen kirekesztésével s tehát sine illis de illis hozatott.

Hozatott pedig egy oly elem által, mely a hogy az efféle emancipationalis előzmények következtetését nem ismerve, az ekép fölgerjesztett antipathiák által egy részről a zsidók ügyének nem használt; úgy más részről azt időnek előtte, és nem a maga tűzhelyébe oltván be: annak sajgosan sujtó következményeit kirekesztőleg csak egy harmadikkal éreztetel meg.

De mind a mellett, hogy azt egy a practikus életbe felszeg és egy oldalképen alkalmazott ügynek tartjuk; egy alkalommal kinyilatkoztatjuk: mikép mi ennek engedélyezett életbe léptetéséről a jelen kormányunkat csakugyan nem vádolhatjuk.

Eros meggyőződésben lévén a felől, mikép ha a legközelebb mult országgyűlése a teendőnek roppant halmaza s az időnek rövidege miatt, ezen országos, s az iparos osztályunknak életbe vágó kérdésében korszerű változást nem tehetett; azt nemzeti képviselőtünk bekövetkezendő legelső országgyűlésen kérdésbe venni el nem mulasztlandja.

S azért ministeriumunknak azon rendelkezését, mi szerint az országszerte fölingerült kedélyeket csillapítani sietett: a midőn az izraelitáknak nemzetörtségbeni törvényengedte befogadását ideiglen felfüggeszteni jónak látta, mi egyáltalában sem tapintatlanságnak, — tekintve pedig az országban leginkább jelenleg szükséges békét, s minden ingerlékenységek elkerülését — oly nagy sérelemnek sem nézhetvén; kormányunk erésbeni politikáját egyáltalában nem gúncsolhatjuk.

A menyiben ha ez Mart. 15nek törvény holtbetűihezi ragaszkodási elveit követendé vala: Guizott banquet eltöltési konok hibájába eshetvén, mind a mellett, hogy a törvény betűit az ország főbb városaiban irott malasztképen a papiroson hagyni kénytelen leendett: az ország közügyének ezen tapintatlansága által tetemesen ártalott volna.

S így azon nemzeti százados axiomát, hogy t. i. „a szükség törvényt ront,“ jelen forradalmi állapotunkban ildomosin alkalmazván; azt felelőségének legkisebb megcsorbulása nélkül tehetta.

Mart. 15nek Lederer parancsnoksága elleni aggályaiiban mi is osztottunk.

Es azért ismerve Mart. 15ek ministeriumunk irányában napról-napra tanusított pártdühét, mitsem kételkedtünk: hogy a magát legelsőbben előmutatandó kedvező alkalommal Mart. 15. eddig rosszul megőrzött alarcát végkép el is veszítendi.

A mi ime! már be is következett. Mert a budai macskazene melletti szomorú eseményen mohón kapva mit sem késett, hogy ministeriumunk ellen annak legelső megalakulásától forralt bizalmatlanság Verdictjével nyiltan kiléphessen.

S azért örvendünk, hogy őt valahára otthon, s valódi alakjában szemlélhetjük.

De minek már itten sok phrasis: úgy sem szereti azt Mart. 15, s tehát laconice kimondjuk Gratianoval:

Köszönjük zsidó, hogy e szór a megtanítottal!

Ime hazafiak! itt a nagy stentorice kimondott bizalmatlanság anathemája!

Szegény ministerium, hogy bizalmi horgonya oly könnyen felúszható fővényes alapokban fenekelt, mi szerint azt a legcsekélyebb légvonal is kitéphetni képes volt.

Es tehát halljuk! halljuk! bizalmatlanság for ever, mi t. i. Mart. 15., és még hozzánk csatlakozandó sok százezerek.

Ho, hó! Stop a little my good fellow for the holy freedom sake not so swift!

Prosit proselytismus.

Bizony, bizony mondjuk nektek: hogy igen is kitészik a szeg a zsákból, mikép ez a ti radicalismustok nem tiszta radicalismus; de inkább is kézzel fogható érdeklél vegyített valami, s reméljük, hogy ezen ügyetlenül beleplezett, min-

den higgadt férfias méltóságot nélkülözö capacitatio végre is hasztalan elhangzik a pusztában; megteremvén Martiusnak a talán nem igen ohajtott gyümölcsseit, ha csak erre nézve maecenatusa által már jól eleve indemnialva nincs.

Mi ugyan is egyenesen, s nyiltan kimondjuk: miszerint mi ezen radicalismus tisztasága, s őszinteségében Tamások vagyunk, vagyunk azok pedig leginkább a miatt, mert hiszen azt minden józan ész átlátandja, mikép a tiszta radicalitás a liberalismust mint átmeneti stadiumát tekinteni kénytelen lévén, annak tekintélyeit legkisebb okadásra mindjárt megtámadni nem kívánhatja; a nélkül, hogy ezáltal a fát, úgy szolván, önmaga alatt vágni és minden haladhatási lépcsőzetét szétrombolni törekednek.

Pedig Mart. 15. azt nagyban is teszi, s azért kérdjük mi itt: szolgál e igazán a radicalis ügynek, nem árt e inkább annak, midőn maga körül minden igaz ok nélkül handabandázva a helyett, hogy a csatatéren lefoglalt minden kis helyecskét tágitani, s így mind inkább előre nyomalni törekednek: visszafordulva tulajdon serege vezéreit vakmerően, s minden ok nélkül támadja meg? jól tudván azt, hogy ezen tekintélyeknek lelépését hazánkban az özönvíz követheti csak.

Es épen ez azon radicalismus tendentiája, melyet mi mindennek, csak nem tisztának ismerhetjük; mert tudván őt azt, hogy az ellenszervek oly bőségében honunk kormánygyeplőit más nép tekintélye jelenleg legalább még sikerrel meg nem ragadhatván: a gyeplő utóljára is avarchiából. a despotismus karjaiba jutand át.

Es azért ébren legyünk honfiak! ne higyük az incselkedő szavának, s bár azt mifele alarcokban is látanljuk: bár azt Saturnuskint célja biztos elérésére tulajdon gyermekeit is feladni tapasztalandjuk; abban, hogy szabadságonk nemtői ellen oknélküli vakmerő, s dühös harcot üz: — többé kételkednünk nem lehet. Megszokolt a csábító jelenni minden képzelhető alakban; magára a tiszta igazság fátyolát is felöltöni nem iszonyodván.

Szegény radicalismus, hogy ügyed bitorolva oly nagy tapintatlansággal kezeltetik: mit mond erre a francia cosmopolitismus, ha hogy az emberiség szent ügyét oly ravasz alarcokra fordítani, és szent címét ily mindenféle gyanus célokra felhasználtatni látandja.

(Vége következik.)

Vigyázzunk!

Az ész és józanság nevében szólalunk fel: aláírók hosszú sora nem támogatja szavunkat, de nem is szükséges; mert meg vagyunk győződve, hogy szózatunkat az ország száz még száz ezrei partolják. Honfiak! nem ráztuk le a szolgaságot, ha trónra nem emeljük az észet és az önuralomdást; a szabadság üres göggé, vagy ördögi álcává lesz: ha miveltés és jó erkölcs nem fog minél előbb és minél inkább terjedni közöttünk.

Hazafiak! Sium cuique! ezt soha ne felejtjük: mert az, egyedüli alapja minden fejlődésnek, egyedüli támasza minden országnak. Engedelmeskedjék a gyermek, tanuljon és gyakoroltassék jellemében az ifju, — de parancsoljon és igazgasson a férfi. Változtassuk meg a természet és józan ész rendjét s felfordítjuk az országot; mert ha a bölcsök halgatnak és nem cselekszenek: felszólalnak és uralkodnak a bolondok! —

Hazafiak! kik előtt a haza ügye valóban szent, álljatok őrt: különben az éretlenség lábra kap, s vele majd következik a rosz akarat s ekkor lehetetlen többé boldogulni. Mert ha azok, kiknek még neveltetniök, s engedelmeskedniök kellene, az igazgató gyeplőket kezökbe ragadják s a rosz akarat, mely a nagy átalakulás idején nem hibázhatik, az ostort emeli: akkor azon alap, melyet hazánk jobbjai oly nagy fáradsággal ástak, s melybe a jövendő kor oszlopait leteenni akarják; azon alap a haza boldogságának sirja lesz!

Nálunk tagadhatlanul baj, pedig nagy és sok baj van az iskolai ügyben, melyen minél előbb segíteni kell: ha ázsiai barbárságba nem akarunk

süllyedni, ha nem akarjuk, hogy a magyar nemzet a történelem lapjaiból kitoröltessék. — De istenre kérjük a hazát, a ministerséget s a szüléket, ingyen se gondolják, hogy a nagy bajon úgy lehet segíteni: ha éretlen ifjak határozzák meg a tanulmányok menységét vagy minőségét; ha ők szabják meg a fegyert vagy a rendtartást. Nincs kétség, nemcsak hazánk, de egész Európának ügye csak úgy menthető meg, ha minél több szilárd jellemű, higgadt gondolkodású férfiak fognak támadni; de arról sincs kétség, hogy az nem lesz előbb, míg az ifjúságot nem fogjuk magánlag és államilag úgy nevelni, hogy erkölcsi és értelmi jellem benne fejlődhessek. Mert régi igazság: a ki nem tanult engedelmességre, az nem is fog tudni parancsolni; s ezt is tanítja a tapasztalás, hogy gyakran, a kik első ifjúságukban tomboló haladók és ellenzékiek, azok férfi korukban a legnagyobb hátrálók.

A történelmi előjog megsemmisítésével az egyetemesség, mely az egész, mondjuk az egész nemzetet s annak minden erkölcsi, természeti, jogi érdekeit magában foglalja, azon egyetemesség nyert és nőtt, az egyénekre pedig, kivétel nélkül, legelőbb csak több kötelesség hárult; mert minél szabadabb az állam, annál kötöttebb az egyes ember. Hajdan a történelmi előjog kérvégzésében lett valami rend; ha most a kötelesség szent érzelmében nem alapítunk minél előbb rendet, úgy csak azt tesszük: mit legdühösebb ellenségeink ohajtva ohajtanak. —

Szomorú jelenségek mutatkoznak szerte a hazában, melyeket mind az ó reudszernek tulajdonítani, annyi mint az új még veszedelmesebb tévedésekbe rohanni. Mert akármint vétett az ó rendszer, az önzés volt hibáinak majdnem egyedüli forrása. Ha mi ezentul sem tudunk az önzéstől szabadulni; ha ezentul sem akarjuk érdekeinket az egyetemesség alá rendelni; ha ezentul sem lesz erőnk a jogot, az igazságot, az erkölcsöt uralkodóvá tenni: úgy az új rendszer a régi bajnak ismétlése lesz, s a megváltás napját nem érendjük; bár menyire ohajtjuk is. Nem érendjük, mert nem akarunk megváltatni.

Törvény, alkotmány felszázadból fogva a sibolet Európában; hozzá követelő hanggal munkalétegzés csat ódik; nincs kétség, hogy törvényt nem fogunk hozni, hogy alkotmányt nem fogunk szerzeni, hogy munkalétegzést nem fogunk kísérteni: de vajjon lesz e valóban több a családi boldogság, a társadalmi elégedettség és az állami biztosság; arról igen is van kétség! Mert kívülöttünk nem eshetik meg az, minek magunkban kell történnie; dolgok és állapotok rendezése nem teheti azt, mit a jellem változása tehet egyedül.

Azért is „suum cuique!“ Engedelmeskedjék a gyermek, tanuljon és gyakoroltassék jellemben az ifju; de parancsoljon és igazgasson a férfi!

Vigyázzunk! A nép valami fenséges, ha a jog és a természetes egyenesség útján marad; ha az egyesek, kik a népet teszik, szívök tiszta sugallatát követik: akkor a tömeg homlokán fényes betűkkel ragyognak a szentírás eme szavai: az ember isten képére teremtett. De a nép iszonyú, ha letér a jog útjáról, és a természetes egyenességet lábbal tapodja; ha az egyesek szívébe szilaj indulat csapódott: akkor a tömeg homlokáról az egyház régi hite sötétlik felénk: hogy az ember az ördög hatalmába került.

Azok, kik a nap természeti jóságát megőrzik és ápolják, azok a vészes időben a hazának nemtőji és jóltevői. Lehet hogy neveiket a napirodalom nem ismeri s a történelem fel nem jeyezheti: ők kiléptek az önzésből, ők a hazának az egyetemességnek hódolnak; e tudatban boldogok, e tudatban erősek, midőn szélhányta tenger gyanánt minden inog.

De kik az önzésnek áldoznak, s vétkez indulatban a hazát, az egyetemességet félrevetik, azok nevére gyalázat essék, valamint bizonyosan megérdemlett büntetés marcongolja keblöket, midőn bűnös tetteik következtét látják. Fájdalom, istentől ellökött ilyen emberek mindig van-

nak. Az állapotok rendes folyásában nem mutatkoznak, s ha felbuknak is, az erős rend vissza teszi hol nem ártanak: de az állapotok alakuló folyásában, midőn a régi rend kötelekei tágulnak s az új rend még csak kezd feszülni, előjönnek s a védtelen többnyire ártatlan nép fülébe kigyószókat sziszegnek, melyeken az felbőszül s dolgokat követ el, melyek saját vesztét okozzák. Atok a nép csábítóira, átok; kettős átokrajok. Nemcsak szerencsétlenekké teszik az elesábitottakat, — mi ugyan már elég nagy büntett — hanem, mi sokkal sújtóbb ennél, a rend felállítását késleltetik, mi által az országnak jelenét kockáztatják; — hanem azon hitet is megingadoztatják, hogy a nép önjogú, önálló tud lenni, mi által még a jövődote is homályosítják. —

A zsidók üldözése a városi lakosok szennyfottja. Ne mondja senki, hogy az magában sem nem oly rettentő nagy, sem nem egészen menthetlen, miután a zsidók a keresztyén lakosokat minden tekintetben kizsákmányolják; ne mondja azt senki! Az iszonyú nem annyira a tett, ha úgy tetszik, hanem a törvénynek, a jognak nyilvános megvetése, s a szenvedélyek kiszabadulása. Mi gát és mi ótalom marad még, ha a törvény nem ér többé? Avagy az országnak minden biztossága abban álljon, hogy talán nem nagyobbodik a tömeg, mely tul teszi magát a törvényen?

S lehet e nyomorultabb ótalom ennél, melyet azon biztosság nyujt? Lehet-e veszedelmesebb állapot mint midőn a rettenetes meggyőződés kaphat lábra, hogy minél több a törvényt szegő, annál kevesebbé érheti büntetés!

Virágzó helységet, melynek ölében boldogság ezereket vidámitott, s szorgalom és takarékság gyümölcsei századról gyűltek kényelmes bőségbe, egy gondatlan vagy gonosz szikra tehet hamuvá, — hogy a vidám, boldogságot záptelen inség elnyeli. Mi parányi az ok, és mi ropant az okozat! — Emberek! kik nem irtóztok azon elemmel játszani, mely, ha kicsap, a természet vad elemeinél pusztítóbb tud lenni: jusson eszetekbe, hogy gondatlan vagy gonosz szikra vagytok, melynek okozta számításokat iszonyuan felülmulhatja. —

Törhetlen legyen a törvény, szent és sértethetetlen a jog: ha mint vak Sámson az elesábitott nép a törvényt és a jogot, azon két oszlopot, elemeli, az állami és társadalmi épület lerokkad, és nem csak a vigadozó vendégeket, hanem a vak Sámson is összezuzza!

Vigyázzunk! kétszeresen vigyázzunk! Kedvtelten beszélünk országunk újjászületéséről, de megütözközve kell a vajjudozás künjait szemlélnünk, melyekre számot nem tartottunk, mivel csak az életet nem a születésbe történhető halált nézte az örvendezés. Mert ki gondolhatta, hogy a szabadság, teher- és jogegyenlőség, a hazapolgárság, melyeket az utolsó országgyűlés minden néposztálylyal nagylelkűen megosztott, olyan viszonzást fognak előidézni, minőt országunk déli és éjszaki részein látunk? Ne ámítsuk magunkat többé, s ne engedjük, hogy a viszonzók ámítsanak tovább: a sokféle tót vagy szláv árnyéklatú mozgalmak színre nemzetiséget követelnek ugyan, melyet a jog és természetes egyenesség paizsa védene; valóban pedig országunk semmivé tételét szándékolják. Mert akár azt célozzák, hogy az austriai uralkodó ház egy nagy nyugati szláv birodalmat képezzen — mely eszmével régóta édesgetik ama háznak tagjait, s takarják a rájok is következő enyészetet — akár pedig az orosz cár felé irányoznak: mind két esetben Austraának és Magyarországnak vége célozzatik. Azért vigyázzanak Bécsben is. A horvát bán nyilván lépett fel mint olyan, ki ellenforrodalmat eszközönd a bécsi levelezőknek; ha igazán a politikai újjászületést óvják és segítik, nem kell tehát gondolatlanul a Horvátok ragaszkodását Austraához dicsérgetniök; sőt tudják, hogy, ki ellenforrodalmat készít, az nemcsak Magyarországnak hanem Austraának is vesztét nyilván akarja; tudják hogy az, az uralkodó házat, mely alatt pedig és mel-

lyel Austria egyedül biztosítja állami jelentőségét: lehetetleníti.

Vigyázzunk, s míg gyengék vagyunk, ne is akarjunk nagylelkűek lenni. A gácsországi lengyeleket fogadjuk el vendégszeretettel, de korántse avatkozzunk nagyon dolgaikba, s szorítsuk kormányunkat, hogy érettök ilyen vagy olyan lépést tegyen. A gácsiak respublikáról álmodnak — és az orosz hatalomba sielnek; országunk érdeke csupán azt követeli, hogy Galiciában minél előbb rend álljon fel; de nekünk nem az lehet érdekünk, hogy vagy közursági kísérletek vagy orosz üdvözítés alá kerüljünk. 3.

Statusadósság.

A bécsi kormány meg akar bennünket ajándékozni. Ajándéka a statusadósság egy jó kora darabjából áll, mely évenként csak tíz millió pengő forintot tesz. Szép tőle. De bocssáson meg a bécsi kormány; ha mi e nagylelkű ajándékot egyszerűen visszantassítjuk.

Furcsa valami az a bécsi kormány. Azelőtt kértünk, rimánkodtunk kellett, és még sem kaphattunk tőle semmit, most meg kapja magát és magától kezd osztogatni. Ti azt mondtátok akkor: nem adunk; mi meg most azt mondjuk: nem kell, s így quitek vagyunk.

Tíz millió pengő forint szép összeg. Ti uraim, nagyon rossz számolók lehettek, hogy nem tudátok, mennyi az a tíz millió pengő forint. Nálunk eddig nem igen beszéltek milliókról.

Mikor az adósságot csináltátok, szóltatok e úgy hozánk: No pajtasok, mi ennyit meg ennyit veszünk föl magunk számára, bele egyeztek e, hogy együtt fizessük? Ugy e nem? Ha akkor el lehettetek nélkülünk; mi is elleszünk most nélkületek.

A magyar ember még a maga adósságát sem fizeti, hogy fizetné hát másét? De ti azt gondoltátok, hogy ha ide jöttök velünk csókolkozni, mi majd csak úgy szórjuk a pénzt számotokra, mint a pelyvát. Nem oda Buda! Nekünk vett csók nem kell.

Aztán mutassatok abból a tömérdek pénzből csak egy krajcárt is, hogy Magyarországra beruháztátok, és én kész leszek fizetni. De egyszersmind mutassátok meg, hogy gazdálkodtatok Magyarország jövedelmeivel. Az a mi selmeci aranyunk és ezüstünk mire fordítottát? Ezért még mi kérhetnénk kárpótlást, nem hogy nektek, kik gazdagságunkat kizsákmányoltátok, adjunk. Azt mondja a magyar: adós, fizess. És ki az széles e világon, a ki mondhatná, hogy Magyarország adós!

Annak a hírére pedig, hogy mi mások rossz gazdálkodása miatt adósságot fizetni nem akarunk, mit tesznek a bécsiek? Káromkodnak, szidják a szentünket is, és azzal fenyegetőznek az Oesterreichische Zeitungban, hogy kénytelenek lesznek bennünket másolszor is fegyverrel meghódítani. Ti tehát nem csak gazdálkodni, nemcsak számolni nem tudtok, de a historiában is járatlanok vagytok.

Hát mikor hódította meg Bécs-fegyverrel a magyart? Tán akkor, mikor Mátyás Bécsét elfoglalta? Ha mondtátok volna, hogy ármánnyal, ravaszsággal hódítottátok meg, annak előbb volna értelme: csak hogy az nem igen válik becsületesekre, és azért mi hálával szintugy nem tartozunk, valamint tíz millió forinttal nem.

Már bizony az tehát nekünk mindegy, akar fogtok haragudni, akar nem; mi egy krajcárt sem fizetünk. Elég okunk volt nekünk három száz éven keresztül haragudni: haragudjatok most ti egy keveset ok nélkül. Nem lesz e ártalmas a harag? Kérdezzétek meg az orvosokat.

Hisz utoljára még azt is kívánnátok, hogy rántott csirkéitek árát is mi fizessük. De a ki lelke van, a ki megette, fizesse. Van nekünk mire fordítanunk pénzünket; mert nálunk se te-reunnek ám aranyak a fűzfákon. De ti szűk korlátuak Magyarországot nézitek tán Schlaraffenlandnak. Pedig nem az, keressétek másutt. A becsületes ember csak megél nálunk munkája után, de ingyen itt sem adják a pénzt.

Aztán meg más koldus ha ajtónk elé jó, nem meri ám meghatározni, mennyit adjunk neki; ti meg egyszerre kirukkoltok vele: Adjatok nekünk évenként tíz milliót! Nem úgy verik a cigányt.

Tehát szomszédok csak mondjatok le szép ábrándaitokról; mert ez egyszer sajnállak benneteket, hogy üresre koppant az álatok.

Sz. b. r. y.

Testvériség ünnepe Párisban.

Tavaszhó 20dika volt franciákra nézve azon dicső nap, midőn a testvériség ünnepének elnevezett napon nyilván megmutatta Frankhon egész Európának, hogy egy meggyőzhetlen hatalom birtokában van. Négyezer ezerből álló nemzetőr és sorkatonaság egyesült nagyszerű pompameneete dicsőíté az ujdon alakult köztársaság e nagy napját s biztosítá egyszermind az ideiglenes kormányt, mely ezen testvérült nagy erő szemléletében fogja tudni kellő

előtt bárminő kaján ellenséges bizgatások háttérbe szorítva elnémulni lesznek kénytelenek.

Hazafiak! Ime Frankhon példát adott nekünk, kövessük azt s ne engedjük, hogy néhány felülkerekedett proletár-ügynök sárral dobálja a nemzetünk választottaiból alakult kormánytagjainkat; ne engedjük, hogy nemzetünk szent nevében ámitó néptöredéke egy városnak az egész hont elszedítse, s egyéni hiúságának tömjénezve, nemzetünket anarchia örvényébe taszítsa.

Ezen 20dik aprilisi dicső nap világosan mutatja, hogy a politikai szélveszek által 50 éven át ide oda hanyatott Frankhon tökéletesen megért a politikai szabadságra. — Nagyszerű látvány volt a „journal-universel“ szerint ezen testvéri összeolvadás, midőn az ideigl. kormány épület előtti diszmenet alkalmával 400,000nyi tömeg föllekesült érzelmei következő kiáltásokban: Eljen a sorkatonaság! vegyítve ezen fölkiáltással: „Eljen a nép!“ s a „Nemzetország!“ kitört s harsány kifakadásokban nyilatkozott.

St-t. f. gy.

Legközelebb feladatunk.

Méltán állítjuk, hogy csak ezentul várja a történelem rendeltetésünk beteljesítését, feladatunk megoldását. Addig a történelmi nemzetek koszorujában hervadozó virág voltunk, melyre a szemlélő alig tekintett; mivel sem színre, sem illatra nem vala bájló. Most uj tavasz nyílt ránk, s a virág, mely voltunk, újra kezd zöldelni és feselni s a szemlélő szemét is magára vonja már. *) De szívében féreg ül, mely aligha engedendi hogy teljesen felviruljon s teljes fényében valaha ragyogjon; nemzetünkön még folyvást nehezkedik a meghasonlás átka! A szabadság, egyenlőség, testvériség nagy szavak a mi ajkainkról is zengenek; de a szabadság, mely elvont s hazánkiai legnagyobb részétől igen távol eső eszme,

*) A világ uj világ, a tél nekünk nyár már, Kezünkkel is érijük az arany időt már.

Szerk.

Uj zászlója a köztársaságnak.

védelmét feltalálni. — Nem clubbok, nem politikai izgatók, kik a visszavonás, gyanúsítgatás maszlagát hinthetnék el az ujdon alakult francia köztársaság elemei közé, — hanem a testvérült józan polgárok szívében fogja feltalálni legnagyobb biztositékát; — 400,000 fegyveres polgár „Eljen“ kiáltásaf üdvözlötték az ideigl. kormány tagjait. Ez hatalmas egy bizalmi szavazat, mely

Visszajövetel a bulvárokra (boulevards).

nem forraszt össze; az egyenlőség, mely a régi jogtalanság helyébe lépett, félreértetik s izgató eszközül használtatik; a testvériség, mely a keresztény vallásból fakadt, nem egyesít; mert a vallási felekezetségek még folyvást különít. — Uj államunk oszlopjait fölállítván, s az épület, melyben kényelmesen lakhatandunk s mely szellemi és anyagi jólétünket és boldogságunkat hirdetendő, nagyjából föl van építve; de vannak hazánkban kik abban nem akarnak lakni, kik vele be nem érik. — Hazánk több vidékein nyílt szakadást mondtak ki: kijelentették, hogy nem

akarnak magyarok lenni, nem akarják a szabadságot melyet nekik oly nagylelkűen nyújtottunk, elfogadni. A horvátok nem hagynak föl bünös ármányaikkal, Jelasich a horvát bán, a régi kormány átkos hagyománya — ha igaz, mit róla hallunk: zavarba mely halált hozhat ránk, akarja országunkat ejteni, támaszkodva a horvátokra és örvidékiekre; megakarja velünk lakoltatni, mit vétkes gondatlanságunk és hanyagságunk századokon át vétett! Az országgyűlés engesztelő nyilatkozatot adott a horvátoknak, tulságos kímélettel, sőt nem helyeselhető engedékenységgel

viseltetett irántok, (mit főleg a XVI. t. cikk 2 §. e) pontja azon szavai tanúsítanak „a kapcsolt részekben saját szabályuk következtében is, anyai nyelvöket használhatják, — mint-ha az országgyűlés az ő municipalis szabályuknak alárendelve volna! —) s ők mégis lázonganak. A szerbek ki akarják a németeket és magyarokat irtani s háborút kezdtek. Stur nem akar magyar lenni s izgatja a felvidéki szlávokat. Ki nem lát abban veszélyt, ki nem retteg hazánk sorsa felett, ha a hazánkban mutatkozó szláv mozgalmakat viszonyba hozza a cseh moz-

Az ideigleni kormány előtti elléptetés.

galmakkal, Palacki nyilatkozatával, az orosz se-regek felállításával, sőt a krakói lengyel választ-mány nyilatkozataival is! S mi eddig csaknem többet aggódtunk a lengyelekkel, mint magunkkal; felirunk érettek az annyi munkával és teend-ővel terhelt ministeriumhoz, hordozzuk őket vállainkon a népgyűlésekben; engedjük: hogy nemzetiségünk gyalázatására s önmagunk megalacsonítására előttünk érthetlen lengyel nyelven szavalgassanak, midőn pl. nekünk, ha Német-vagy Franciaországban stb nyilvánosan felszólani akarunk, németül vagy franciául stb kell azt tennünk; — de hiában! mi nagylelkű nemzet vagyunk: azért hadd gyaláztassék meg nemzetiségünk, hadd vesszünk el a szláv mozgalmak-ban!

Köszönetet szavazok azonban a szlávoknak, hogy oly korán vetik le álorcájakat, hogy oly jókor lépnek fel nyíltan; mert most tudjuk leg-alább hanyadán vagyunk velök, tudjuk mit vár-hatunk tőlük; tudjuk: hogy őket a közös sza-badság, az egyenlőség és testvériség nem for-rasztja velünk össze; tudjuk, hogy a magyarul irt legigazságosabb törvényeket is elvetni, szét-tépni képesek. — A szlávok mostani tetteikkel nyilván bebizonyítják, hogy a szabadság maga nem egyesíti a különböző népfajokat, hogy azt a rabláncok is teszik még inkább; bebizonyítják, hogy csak az egyenlő közszellem, és közvélemény, hogy csak a közös nem-zetiség erős forrasztéka a népeknek. Azért ha országunk különböző népfajaira, ha a számtalan néptörödékek különböző nyelveire gon-dolok; hameggondolom, mi nyelvzavar lesz csak a követek választásakor, midőn csaknem minden helység más nyelven szól, mi nyelvzavar lesz a mi nyelven fog kellenni szólni, ha pl. az eskütt-szék fog életbeléptettetni: akkor elkomorul ar-com, nehéz bu vonul lelkekre, sajtó aggodal-m merül fel bennem; akkor érzeni minden ál-lamat alkotó nép azon ösztöne helyességét, mel-lyet mi gyakran mint igazságtalant kárhoztunk; de melyet a történelem nagyon is igazol, — mi-szerint nemzetiségével fűzte össze a külön-ben szétmálló néptörödékeket, — miszerint az ide-gen elemeket lehetőleg felolvasztani törekedett. — Kárhoztatnom kell akkor rövidlátású sz. ki-rályunk ama balga szavait: „Nam unius ling-vae regnum debile est;“ kárhoztatnom kell apáink könnyelműségét, kik minden gyarmatot és telepényt idegen sziget gyanánt hagyták meg országunkban. Miért kellett a reformatio idején oly örvendetesen csirázó irodalmunknak szétti-portatnia; Heltai, Pázmán, Zrínyi stb jeles írónk után, miért kellett szegény irodalmunknak elár-vahodnia? —

Az állami szabadság nem elég erős kötelék a különböző fajú népek összetartására; sőt az maga, ha kö-zös közszellem és közvélemény nem támasztja, fen sem tartható; mert az állami szabadság nem teremt mindig érdekegy-séget. A szlávoknak saját érdekeik vannak állami tekintetben, azért nem simulnak az álla-mat alkotó és szabadságot nyújtó magyar nemzeth-ez. — Legközelebb feladatunk tehát most, a társadalmi és szellemi érdek-egységet létrehozni, hogy így egy közszellem, egy közvélemény ébred-jen minden hazánkfia keblében, hogy így valamennyi nép- és vallástöré-dék honunkban egy léteges egésznek érezze és vallja magát. Csak így fogunk tettleg összeolvadni, csak így fogunk rokonszen-vű egyetemet képezni, mely béleiben semmi ide-genszerűt, semmi különítőt nem hord; csak így fogunk egy nagy és azért dicső és hatal-mas nemzetet alkotni, mely a végzetadta pá-lyabért bizonyosan elnyerendi. S arra minden erőnk-ből kell törekednünk: mert csak mint ma-gyar nemzetnek van rendeltetésünk Európában, a világszellem egyik oldalát csak mint magyar nemzet fejthetjük meg, csak mint magyar nemzet foglalunk saját helyet a történelmi nem-zetek közt; mint szlávoknak, mint németeknek nincsen feladatunk, nincsen helyünk; mint szláv-

ok, mint németek elmerülünk a népek nagy tömegében nyom és emlék nélkül; sőt a ma-gyarhoni szlávoknak is, csak mint magyaroknak van rendeltetésük, jövőd-őjük; erről meggyőződhetnek, ha higgadt és el-fogultlan tekintet vetnek a történelem lapjaira, saját nyelvi különbségeikre s lakhelyökre. —

A szláv mozgalmakban, akár mint van a do-log s akár mi eredményük lesznek, annyi bizo-nyos, hogy a mi életünkről van szó, a végzet által füleinkbe harsogtatott azon kér-désre kell válaszolnunk: Eljünk és virágoz-zunk-e, vagy haljunk meg örökre? — S haljunk-e meg gyáván, a választó csata meg-ívta előtt essünk-e már kétségbe? vagy énekel-jünk-e összekulcsolt kezekkel diadalmi dalt s vár-juk meg, mit mérend ránk a végzet, mely mostis csaknem véletlenül virasztott ránk új tavaszt? — Oh akkor, ha elsüllyedünk, nem fognak rokon-ézelmi nemzetek a sirba kísérni, bus jaj nem fog Európán végig zokogni; oh, akkor nem fogja sirunkat, mely elnyelend, ellétkő megjegyezni, melyet az apái hamvain felgyuladó unoka bánata és fájdalma könyeivel áztatand; nem fog rajta oszlop emelkedni, melyről a történelemíró tet-teinket lemásolandja! — Nem, dicstelenül ne szálljunk a sirba midőn új tavasz nyílt ránk, ne merüljünk el mielőtt csak egy reményt is betel-jesítettünk volna; ne engedjük: hogy a rólunk táplált remények tökéletesen elfonyadjanak! — Rajta azért! cselekedjünk mindnyájan, terem-tjük a társadalomban is az érdekességet; egyenlő viszonyok, egyenlő szokások, egyenlő ünnepek, egyenlő munkanapok egyesítsenek ben-nünket! — Teremtsük a szellemben is az ér-dekességet, osszassuk el az elfogultságot, elő-ítéleteket; emeljük minden erőnk megfeszítésé-vel irodalmunkat, hogy mindnyájunk köz-anyja legyen, mely mindnyájunkat ápoljon és neveljen, mely egyenlő érzelmeket, egyenlő meg-győződéseket, egyenlő lelkesülést és szellemet ébresszen bennünk; hogy legyen mindnyájunk kincstára, melyből szellemi eszközeinket kölcsö-nözhesünk; emeljük és gazdagítsuk irodalmunkat, hogy belőle mindnyájan szívahassuk lelkünk táp-ját. A külső fegyverek hódítása ideje lejárt, most csak szellemi fegyverekkel, szellem által hódíthatunk; legyen tehát hazánkban a magyar szellem fenségben, erőben, mélységben, mindenoldalúságban az elérhetlen, az uralkodó, a hódító, az olvasztó! — *) 5.

*) Oh olvadj össze édes hazám! hogy el ne olvadj. — Szerk.

A király és kutyát.

(Történelmi vázlat.)

Nem csak bolondoknak, hanem királyok-nak is vannak bogaraik. Kilencedik Károly fran-cia királynak, kibem minden hüvelyk egy bolond, s minden vonal egy bohóc volt, sok és minden-féle szeszélyei voltak. Ő p. o. sisakokat ková-csolt, pénzeket bányolt, verseket faragott, va-dászkiürtöt jól fűjtta s vadászebeivel mulatozott, mi mellett a kormánypálcát s annak gondját fon-dor s uralkodásra vágyó anyjára bizta.

Képzeljünk magunknak egy szálás, vékony lábszáron s aránytalan kicsiny lábakon billegő testet, — képzeljünk egy kicsiny, keveset ferde fejet; szürke, beesett, komor, nagy szemekkel, beesett arcokkal, nagyon kiálló pofacsontokkal; fekete, simán fekvő serteforma hajakkal, szép alaku sasorral s egy száját nagyon előrenyuló felső ajakkal, s gonosz csaknem viacsorgó mosoly-lal. s akkor IX. Károlynak jól talált képe bá-muldo szemeink előtt áll. Károly, ki ez évben (1569) tizenkilencedik születésnapját ünnepelte, elsorvadva s elvényülve inkább őszemberhez mint ifjonchoz hasonlított. Öltözete épen oly ábrándos volt, mint ő maga: közönségesen rövid vadász-kabátot viselt zöld bársonyól fejér selyempuf-fokkal — nyaka s melle meztelen volt — testhez szorosan fekvő nadrágot testszin trikóbul kiáltó-veres puffokkal, arannyal kivart világoskék övet,

lábain pedig arany lemezek s drágakövekkel föl-cifrázott fekete bársonycipőket. — Midőn kovácsmühelyében nem volt, akkor vadászott; ha vadászebeinél nem mulatott, akkor Madrid nevű kastélyban udvari cselédei társaságában lehetett őt feltalálni. Örömeztőbb beszélt olaszul mint fran-ciául, szitkozódott mint a toborzó s minden percben egy tucat káromkodást szórt ki szájából. Ez volt a IX. Károly, a gonosz emlékeztető medicei Katalin jó reményű fia, par le grâce de Dieu Roi de France.

Ma a király morgovább volt mint máskor. Azonban ne gondoljuk, hogy ok nélkül volt oly rossz kedvű és szomorú. Tegnap, midőn soly-másza s 20 vadászebe kíséretében a Montmartre erdőben vadászott, egyik kutyája, Aëlo — azon eb után így nevezve: ki urát, Akteont szétszag-gatta — nagy tüzeben a Szajnafolyóba esvén, vízbe fult. — Károly majd megbolondult, mert Aëlo kedvence volt. Egy anya gyermeke, egyet-len gyermeke veszten nem lehet vigasztalhatla-nabb, mint a Frankhon királya volt vadászebe halálán. Károly bánatában nem evett, nem ivott, nem alhatott s úgy hánykódott, mint az örült. Jamin Amadis titkára, ki félig költér, félig bo-lond volt; minden elméncségét kimerítette, hogy collegáját földerítse — a király, ki 20 Colaste-henet (így hítták akkor Kalvin követőit) lélek-mardosás nélkül hideg vérrel lött volna agyon, egy kutya halála miatt egy sirt mint a gyermek! Most maga magát próbálta földeríteni; elővette tehát vadászkiürtjét, hogy szive fájdalmát oszlassa el, s legérzékenyebb simfouiákat s gyászinduló-kat hangoztatott. Jamin Amadis, a ravasz gaz-fickó, ismervén ura gyöngeségeit, ezen vadász-kürti jeremiadák hallattára úgy tetette magát, mintha szive akarva meghasadni: eleinte csak halkán kezdett zokogni, aztán pedig hangosan ordított.

Fölséged úgy fú mint égben az angyalok s hangjaival az ember szívet repeszt meg. Sirni, zokogni kénytelen az ember mint a buta gyermek.

Ez által még jobban elszomorodott a király; vadászkiürtjét eldobta, vadászkiürtjét levetette, bőrkeceléjét felkötötte, finom hinvarrásos ing-úját felgyűrte, borsapkáját fejére tette s kovácsoláshoz fogott. De hirtelen eldobván a kala-pácsot és fogót, felkiált: Cospetto di Bacco! egy okos gondolat merült föl agyamban.

Szabad kérdezni, fölség...

Költöni fogok, s tudod mit?

Vajjon mit, fölség?

Búdalt a más életbe uszott kutyámra.

Búdalt? — Sangué de Dio! — gyönyörű eszme, fölséges gondolat. De ilyesmi csak egy francia királynak juthat eszébe!

Ugye, menyei gondolat! Bitófa s kereszt! most pusztulj. Szamar most hagyj magamra, mert verseket fogok csinálni. Estig készen leszek bú-dalommal, s aztán anyámnak olvasom el... Mille moustaches! mint fog örülni...

Elhiszem, fölség. S nincs e oka? Nem min-den anyát ajándékoztak meg az egek ily lángeszű fiuval.

Ne, gaz fiu, vedd el: ezt neked ajándékozom.

Ezen szavai közt egy aranyokkal tele er-szényt csapott a titkár fejéhez. Jamin két kez-vel fogta fel az erszényt, megcsókolta a király bőrköténye csücsát: megköszönte az ajándékot s vígan ugrosott ki az ajtón.

Most a király vasat és verseket pörölyözött. Verseinek hangmértéke kalapácsa ütéseire szabta magát. Folyvást nagy hévvel kovácsolt s versel-getett, de egyszerre megállott a kalapács s a ki-rály mély gondolatokba merült: a búdal kész volt s csak az utolsó két vers hiányzott még; mert szerencsétlenségre souvien s amour szavakra nem talált rimeket. Fejét törte, agya minden rostszárait megfeszítette, koronás hom-lokáról nagy verejték cseppek gördültek arcán végig... lábaival tombolt, szitkokat szórt, ká-romkodott, fel s alá futott mint az örült s fejét falba verte — de mind hiába!

Most más módot nem látott, hanem titkárát hivatta: ki már sokszor segített rajta, szorult-ságában illő rimeket gyártani.

Amadis, búdalom kész.

Hogyan, most már — lehetetlen, folség.

Tête-bleue, mondom: hogy kész; — csak az utolsó két sor hiányzik még.

Miként hangzik a két végelődő?

Je m'en souviens

De ton amour.

Je m'en souviens de ton amour, ismétlé Jamin Amadis, kezeit dörzsölte s agyát feszítette meg, hogy e sorokra rimet leljen.

Tökfilkó, teremtsd elő nekem a berekesztést; különben megfojtlak, kiáltott a király s azzal titkárát torkon kapta.

Megleltem, megtalál'am! kiabálta a magát megszabadítani akaró bolond... Megvan a rim!

Ki vele az átkozottal! kiáltotta a király.

Je m'en souviens

De ton amour,

Dors, dors mon chien,

Mon troubadour!

Jól van, helyesen! mondá Károly.

A kutya troubadourhoz hasonlítva, — becsületesre, ez eddig még senkinek sem jutott eszébe! Maga Dorat János, folségudvari költére sem találhatna ennél helyesebb bevégzést.

Mille moustaches! a búdal kész, most rögtön bocsátassanak ki az ebek s el, el a vadászatra! De megálj, gazember; hogy lásd: mily háladosatok vagytok, ezennel sz. Mihályrend vitézévé nevezlek ki.

Vive le Roi, vive le Roi! kurjongatta az ujdonsült vitéz s padlásig hányta fel kalapját.

Folség, mondá egy épen akkor belépett apród: Birago korlátnok s főpecsétőr az előttemben várakozik.

Vigye el az ördög: nincs időm, vadászatra kell mennem; felelé a király s az ajtón rohant ki.

Egy órával később ő folsége a francia király vincennesi erdőben vadászott s e napon 42 nyulat lőtt. Furcsa: az év könyv elbeszéli a királyokról, menyit nyulat ejtettek el — de menyit bakot lőttek, arról hallgat.

Uj Hunnia.

Hány század alkonyult le Hunnia

Mióta állsz, mióta él magyar?!

S még is hiába folytak rabkőnyűk

Eddig; miket e szomjas föld fakar.

Te sós könyűkkel annyit áztatott haza,

Virágdat tépé a partdűh halmaza.

És nem virulhatál átok alatt, —

Melyet királyod szórt futása közt

Reád — mely mindaddig le nem maradt

Ós bérceidről — a romok fölött,

És minden honfi könye egy köszirt leve

Mely nem hazafiuk szívének keményede.

De régi öltönyödből Hunnia

Kivetkezel, s a nemzet ünnepen

Ujjá születve most szabad levél!

S te szent szabadság a haza ölen

Néked milyen soká kellett virasztani,

Mert szent neved nem volt szabad ki-mondani!

S most üdvözöllek ujjá szült hazám,

Bételjesült mit Isten megígért

Árpádnak anyi küzdés — vész után

Egykor, midőn egy ósz agghoz betért*)

„Nagy hős, sok vér között szerzettetted e hon,

Meglát'd fog érni még aranykort egy-koron.“

Én azt hiszem, hogy anyi vényomat,

— Mely hős nevünket negárnyékolá —

A földerült szabadság fényével

Letörlni az Isten akara!

Örökké éljen e nemzet aranykora,

Éljenek, kik felderíték; — éljen Hunnia!

Csáktornyay H...

*) Horvát Endre, „Árpád“ XIIének.

Toasttan.

Magyar nyelvre alkalmazta — i — s.

E L Ó B E S Z É D.

A leghitelesebb kútfőkből tudjuk, hogy egy

magyar író Pesten jelenleg szónoklattanon dolgozik. Mivel pedig szinte oly hitelesen tudjuk, hogy munkájából a toast-tant kizárta; miután a szónoklatnak e legnevezetesebb divatcikke nálunk még nem eléggé, alaposan műveltetik, az előbb említett munkához pótlékl előlegesen írjuk a toastoknak ezen theoriáját. Valóban csodálni lehet, hogy hazánkban, hol annyit isznak, hol annyi ünnepélyes lakomát tartatnak, mint talán sehol széles e világon; e művészetre mindaddig semmi gond sem fordítottat. Mienk a dicsőség, hogy e tekintetben az első lépést tesszük, s ezért a nagy közönség hálájára méltán számot tarthatunk. Az elmélet után következik 20 remek toast például az e pályára készülőknek. Ajánljuk munkánkat tisztelt olvasóink figyelmébe.

Pest, 1848.

A szerző.

ELSŐ RÉSZ.

Elmélet.

A toast szó angol eredetű, és toaszt mondatik ki. Magyarul üdvöszözetnek, üdvhangnak, felköszöntésnek, s tudja isten hogy nevezik. Használtatik pedig leginkább magas rangúak felköszöntésénél; azonban néha méltatlanokra is pazaroltatik.

A toast művészet eredeti helye az ünnepélyes lakoma; otthon az ember azt teheti: a mi neki tetszik.

A toastozó várjon míg a tányérsörgés megszűnt, aztán töltse meg poharát, vegye kezébe, emelkedjek föl és beszéljen.

Ha csak lehet, azon kell lenni, hogy meg ne akadjon. Ez ellen azonban a gyakorlat több példákat mutat.

A pohár annál telibb legyen, minél magasab az üdvözöltnek (nem üdvözültnek) állása.

Szorgalmasan kell ügyelni, nehogy az érdemtelenebb előbb köszöntessék fel az érdemeibbnél.

Az így elmellőzött érdemesb személy inkább ne is éljen.

A toastnak nem szabad beszédé fajulnia, a legkisebb bevezetés is művésziellen. A beszéd néha gondolkodást szülnek, ez pedig a toastoknál fölösleges.

A címekek tökéletesen, hiány nélkül elő kell számlálni.

Humor, kedély, politícai fordulat szorgalmasan kerülendő, mivel ez által a vendégek figyelme inkább a toastozóra fordul, mint a megtiszteltre.

Ha ilyen hibába esett a toastozó, tegye hamar jóvá egy új, egyszerű felköszöntés által.

Az okokat előszámlálni, miért éltünk valakit, illetlen; mivel ezek is könnyen gondolkodást ébreszthetnek.

Ha a társaság kissé halkán kiáltja az „éljents!“ ismétlje azt a toastozó annál hangosabban.

Ha ez sem használ, a szükségképen jelenlevő hirlaptudósító kötelessége azt a tudósításban kipótolni.

Leves előtt nem szabad toastot mondani; de még marhahús előtt is csak a legsürgetősb esetben.

Marhahús után hat, legfelebb tíz személyt lehet éltetni. A többiek a többi ételek közt föl-osztandók.

Mihelyt a toastozó észreveszi, hogy a bortól megrészegegett: többé senkit föl ne köszöntson.

Ha azonban még arra érdemes egyének vannak, ezeknek felköszöntését józanabb ember vállalja magára.

Mi a külső tartást illeti, ezt szóval nehéz leírni. Célszerűbbnek tartjuk tehát egy tökéletes toast-positura mintáját ide rajzolni.

MÁSODIK RÉSZ.

Példák.

- 1) Ó csász. kir. folsége, országunk királya éljen!
- 2) Ó csász. kir. folsége a királyné éljen!
- 3) Ó csász. kir. fonsége, országunk új nádora éljen!
- 4) Országbiró ő excellentiája N. N. éljen!

5) Személynök ő méltósága N. N. éljen!
6) Sibirifalvi gróf Sibri ő méltósága éljen!
7) Sántahatári és szépfaludi gróf Szépfaludi Ezekiel ő méltósága éljen!

8) Méltóságos kertesi Kertesi Habakuk megyénk főispánja éljen!

9) Szent háromszegi báró Háromszegi Malakiás ur ő méltósága éljen!

10) Méltóságos subaházi Subay Jób püspök ő méltósága éljen!

11) Garanvidéki Garani István N. vgye főispáni helyettese éljen!

12) Fótisztelendő Simai Kajetán kanonok ur éljen!

13) Tekintetes, nemes, nemzetes és vitézlő sándor szeblaki és mogyoró erdei Mogyoróci Zakariás első alispán ur éljen!

14) Tek. nemes stb N. N. másod alispán ur éljen!

15) Tek. stb N. N. megyei főjegyző ur éljen!

16) Tek. stb N. N. főszolgabíró ur éljen!

17) Tek. stb N. N. szolgabíró ur éljen!

18) Tek. stb N. N. aljegyző ur éljen!

19) Tek. stb N. N. eskütt ur éljen!

20) Kedves magyar hazánk éljen!

BEFEJEZÉS.

A ki ezek után sem tud jó toastokat mondani, hagyjon föl vele; jele, hogy nem arra termett.

V É G E.

Az e cikk első soraiban említett író a rá hivatkozást bizonyosan nem fogja rossz néven venni; mert magam vagyok az, kinek egy „Polgári szónoklattan“ című munkám van sajtó alatt, mely valószínűleg még e hó folytán látandó világot. —

Abauj-kassai napi események.

Május 2diki városi közgyűlés hű (leghűtlebb) rajza, czáfolat, (képzeltben) és felhívás (szükségtelen) című a „Képesújság 20dik számához mellékelte érdekszülte eszmezagyalékra felelet és nyilatkozat.

Régen György, Ertly János, Kerekes G. és Wandraschek Károly hősöknek kedvök jött a tollfogáshoz, (miért nem a tollfosztáshoz, így legalább a drága időt haszontalanul el nem pazarolták volna) és a legtarkább eszmék szülte merő hermenetikus hizelgést tanúsító s érdemeim felül az illető nagy honfinak (?) tulságos dicséretekkel elárasztott triadákkal czáfolgatni nem pirultak a legvilágosabb, többi készakartva sem tagadható tény, a történt dolgokat elferdíteni s azokat nem történeteknek lenni bebizonyítani túl buzgólag ki vántak, erőkedtek, mint a vízzel túl terhelt békák; menyibe sikerült ez nekik és ez által egyenkint s külön külön az igazságot szerető érdekel nélküli közönség előtt miképp jellemezték ön magukat, azt a történeteket látó és legkisebb érdeken is felülálló tiszt. polgártársaim pártalan bölcs belátásokra bizom, részemről mivel bizonyos vagyok abban; jóllehet hasonlókat fájdalom! igen bajos bebizonyítani, hogy érdeklétt legsütlebb kores czáfolat (oder was) nem eszök szüleménye, miután én elleneim irányába becsületes emberhez illőleg csak hasonló fegyverrel szoktam harcolni: felhívom azon híres czik eredeti, tulajdonképeni íróját. compilerát, legyen szives az alarcz alul kibujni és nem mások palástja alá rejtve saját személyét dicsőítve a világra hadarázni; én mindig helyemen leszek, majd a mit keresett, azt meg is fogja találni; addig pedig azon általok képzelt czáfolatra röviden csak oda nyilatkozom: hogy én mind azt betüröl betüre, mit a „Képesújság“ 19dik számába irtam, ezenel is ismétlem s abból egy ígét sem húzok vissza, legkisebb kitével, szót nem változtatva érintett egész czikket büszkén magaménak, kedves sajtómnak vallom, minden tekintetben csak sajnálkozni tudván azokon, kik az igazság nyiltani kimondásáért haragudni vagy nemtelen boszút ellenem forralni nem áttallanak, legyen meg az ő hitök: — a nevezett fenebbi hősök pedig, ha bukkott pártfogoltjuk Demeczki Lajos őseinek csontjait annyira tisztelik, ezt nem csak pusztá szó-

